

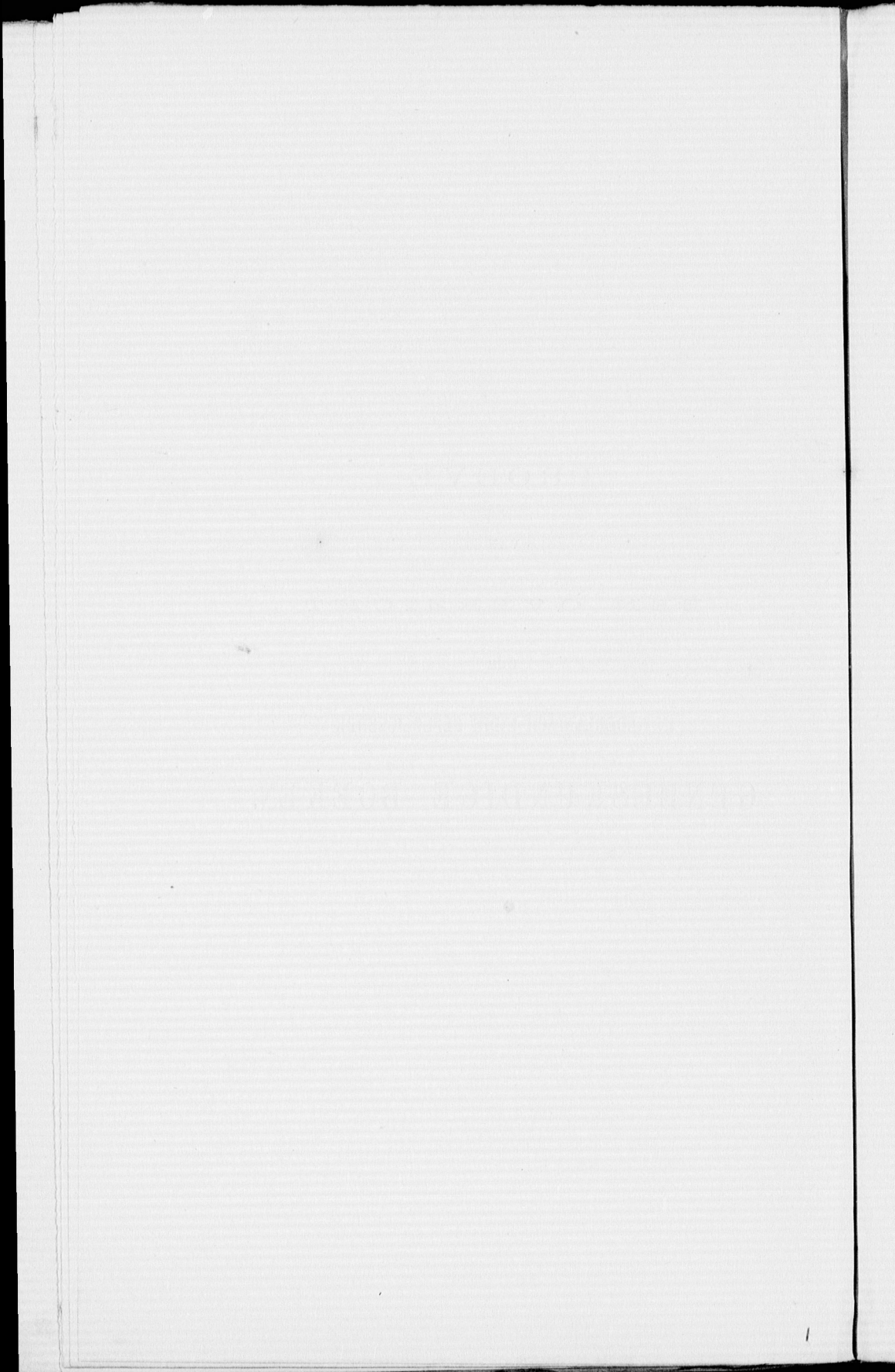
Br. W. 11, VI, 10

1877, II, 11

PROEVE
VAN
EEN OVERZICHT
DER
in Nederlandsch Indië gepubliceerde
GENEESKUNDIGE BOEKEN
EN DER
VERHANDELINGEN OVER GENEESKUNDIGE ONDERWERPEN,
VOORKOMENDE
IN DE TIJDSCHRIFTEN IN NEDERLANDSCH INDIË UITGEGEVEN
tot 1 Januari 1876,
DOOR
Dr. C. L. VAN DER BURG.

BATAVIA,
W. BRUINING.
1877.

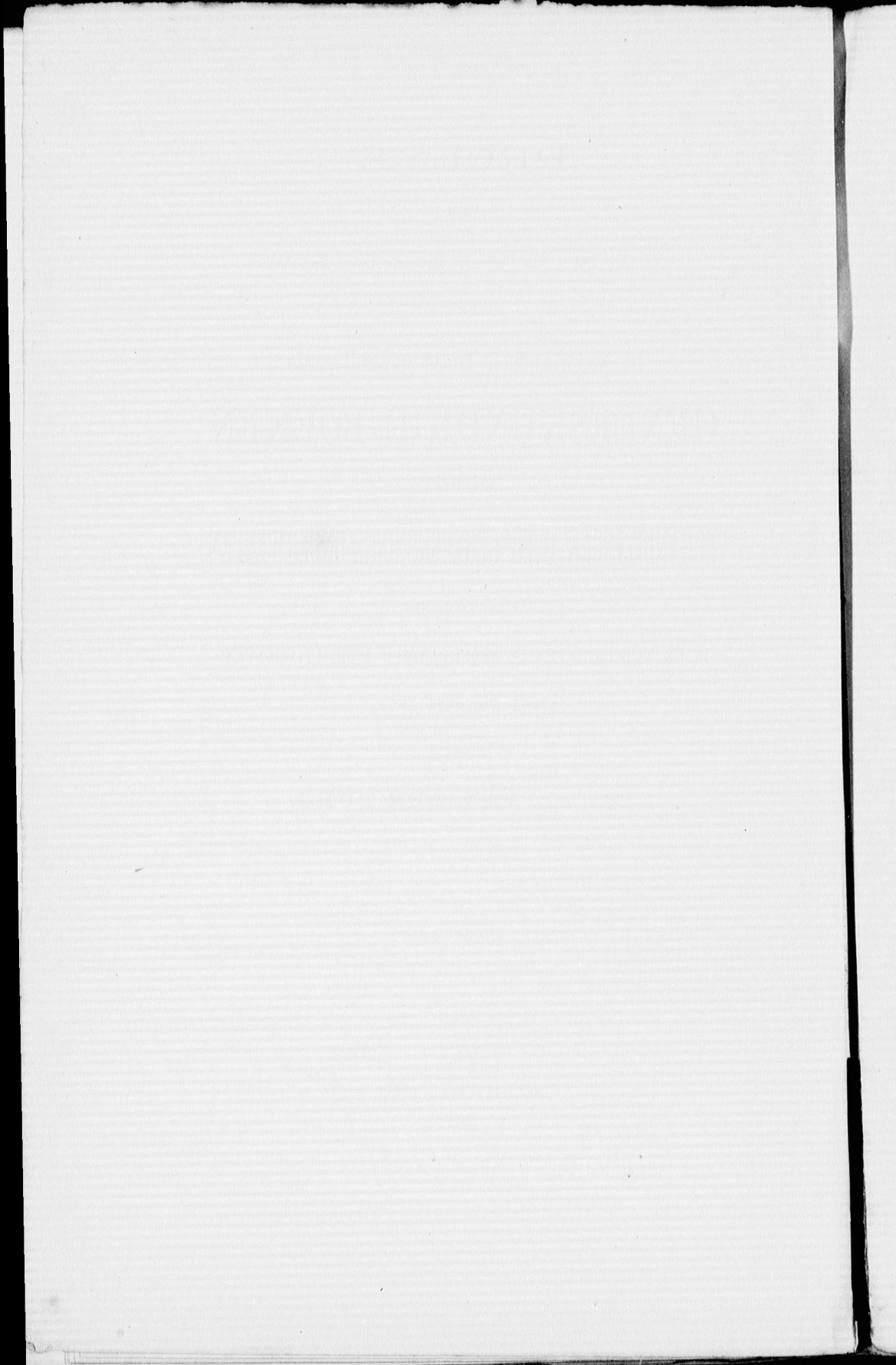
By. 1877, VI, 18

1877, VI, 11

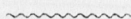
PROEVE
VAN
EEN OVERZICHT
DER
in Nederlandsch Indië gepubliceerde
GENEESKUNDIGE BOEKEN
EN DER
VERHANDELINGEN OVER GENEESKUNDIGE ONDERWERPEN,
VOORKOMENDE
IN DE TIJDSCHRIFTEN IN NEDERLANDSCH INDIË UITGEGEVEN
tot 1 Januari 1876,
DOOR
Dr. C. L. VAN DER BURG.

BATAVIA,
W. BRUINING.
1877.

INLEIDING.

Toen mij ten vorige jare, door de Vereeniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in Ned.-Indië, de vereerende taak werd opgedragen om bij haar aanstaande 25-jarig bestaan een verslag te geven van hare geschiedenis en hare werkzaamheden, bracht die opdracht er mij van zelve toe na te gaan, wat vóór het bestaan dier vereeniging, en later buiten haar om, op geneeskundig gebied werd gepubliceerd.

Eenmaal daarmede bezig, scheen het mij geen ondankbare taak aanteekening te houden van wat door mij in dien zin werd opgespoord en zoo ontstond het „Overzicht van geneeskundige boeken en verhandelingen over geneeskundige onderwerpen in verschillende tijdschriften verspreid, die in Ned.-Indië het licht zagen”, dat ik als proeve van bewerking aan de Vereeniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in N.-I. bij de feestviering van haar 25-jarig bestaan aanbied.

IV.

Te zamen met de noten en bijlagen voorkomende in mijn „Overzicht van de geschiedenis en de werkzaamheden der genoemde vereeniging, gedurende de eerste vijf en twintig jaren van haar bestaan”, vormen deze aanteekeningen een, naar ik mij vlei, vrij volledige opgave van al wat op geneeskundig gebied in Nederlandsch-Indië werd gepubliceerd, — met uitzondering van de dikwijls zeer belangrijke Courantenartikelen. Tot verzameling dezer laatste ontbrak mij tijd en gelegenheid.

Een paar opmerkingen voeg ik hierbij:

- 1°. Het kwam mij doelmatiger voor de verhandelingen niet alléén naar tijdsorde van hare publiceeing te rangschikken, maar liever elk tijdschrift in zijn geheel te behandelen, daar deze laatste wijze minder tot herhalingen aanleiding zoude geven.
- 2°. Het Geneeskundig Tijdschrift voor N.-I. werd niet hierbij opgenomen. Zijn inhoud blijkt uit het reeds genoemde verslag.
- 2°. Op het scheikundig onderzoek van een zeer groot aantal minerale bronnen (voornamelijk voorkomende in het Natuur- en Geneeskundig Archief en het Natuurkundig Tijdschrift van N.-I.) vestigde ik alleen door eene aanteekening de aandacht, omdat voor hem, die daarvan ook uit een geneeskundig oogpunt, zijne studie wenscht te maken, eene volledige opgave voorkomt in het „Alphabethisch Register op Deel I—XXX van het Natuurkundig Tijdschrift van Nederlandsch-

Indië" in 1871 uitgegeven bij MARTINUS NIJHOFF te 's Gravenhage.

- 3°. Ten opzichte der kina-kultuur bepaalde ik mijne opgaven tot de chemische onderzoekingen der kina-basten.
- 4°. Het scheen mij niet noodzakelijk toe ook de pagina's op te geven, maar voldoende het deel met het jaartal der verschijning aan te duiden voor de verhandelingen in de Tijdschriften verspreid.
- 5°. Reglementen, ordonnantiën enz. werden alleen genoemd, zoo ze rechtstreeks in verband stonden met het wetenschappelijk gedeelte van den werkring der geneesheeren.
- 6°. Enkele boeken en verhandelingen zijn opgenomen, die niet rechtstreeks tot de geneeskundige kunnen gerekend worden, maar toch voor den arts van veel nut kunnen zijn, bijv. die over het conserveeren van dieren en planten.

Voor een gedeelte maakte ik gebruik van de werken voorhanden in de bibliotheken der Geneeskundige Vereeniging, van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, van de Natuurkundige Vereeniging, van de Militair geneeskundige Bibliotheek en van mijne eigene boekenverzameling.

Verder gaf mij de Proeve eener Ned. Indische bibliographie (1659—1870) door M^r. J. A. VAN DER CHIJS veel gemak bij de behandeling van dit overzicht. De opstellen uit het Tijdschrift voor N.-I. verzamelde ik uit het Alfabëtisch Register bewerkt door J. F. CANTERVISSCHER, zoodat ik daardoor misschien tweemaal hetzelfde opstel genoemd heb onder een anderen titel.

VI.

Ten slotte betuig ik mijnen hartelijk gemeenden dank aan de Heeren F. H. KROON, W. BRUINING en E. B. KIELSTRA voor de welwillende wijze, waarop zij mij bij mijne taak behulpzaam waren door het leenen van boekwerken of het geven van inlichtingen.

Moge dit overzicht nuttig zijn voor hen, die wenscht te weten wat er over een of ander geneeskundig onderwerp in Nederlandsch-Indië is gepubliceerd en daardoor wellicht het zoeken naar bronnen voor de eene of andere speciale studie worden gemakkelijk gemaakt.

V. D. BURG.

TITELS

DER

IN NEDERLANDSCH-INDIË

UITGEGEVEN

GENEESKUNDIGE BOEKEN.

1669. Ordonnantie voor de Chirurgyns. (Batavia, *H. Brants & J. Bruyning*).
1753. J. MOSSEL. Aanmerkingen over Batavia's gesteldheit, in voldoening van de vrage der Heeren Meesters na de oorzake der grote sterfte aldaar, en wat tot redresse en afwending dier plaage zoude kunnen dienen.
1764. Reglement op de verstreking van randsoenen aan scepelingen, zoo. op reizen in Indië, als repatricerende; item op buiten-comptoiren.
1769. Ordonnancie tot de mogelijkste voorkoming van stank-verwekkende oorzaken in de stad en zuider-voorstad.
1770. Ordonnancie voor het Lazarus-huis, ten eilande Purmerend.

1775. Ordonnancie, dienende tot bewaaring of herstelling van 's volks gezondheid op de reede en aan de wal hier ter hoofd-plaatse.

Reglement op de verstrekking van randsoenen aan schepelingen, zoo op de reizen in Indiën, als repatrieerende; item op de buiten-comptoiren.

Reglement op de verstrekkingen van randsoenen en kostgelden aan de schepelingen, ter reede van Batavia leggende.

1779. W. VAN HOGENDORP. Sophronisba, of de gelukkige moeder, door de inenting van haare dochters. Europeesche geschiedenis, ter lezinge voorgesteld aan de moeders van Batavia. (*L. Dominicus* te Batavia).
1780. W. VAN HOGENDORP. Redevoering der inenting tot de ingezetenen van Batavia. (*L. Dominicus* te Batavia).
(Zie verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap).
1794. Kort bericht voor de zeevarende der kleine vaart, op wat wijze de gezondheid te bewaren, en de ziekten en gebreken te herstellen zijn.
1812. W. M. KEUCHENIUS. Over de oorzaken der zedert 60 jaaren, toegenomen ongezondheid van Batavia, en over de middelen van herstel. (Batavia, 's Compagnies drukkerij, *A. H. Hubbard*).
1824. R. RADIJS. Handleiding tot kennis van de oorzaken der buikziekten in het algemeen, waardoor de soldaten en matrozen in Oost-Indië worden aangetast. Als ook van de oorzaken en geneeswijze der Bataviasche koorts in het bijzonder. Alsmede eene beschrijving over dezelfde koorts door G. J. PEITSCH. (Batavia, Landsdrukkerij).

1846. G. HEYMERING. Opmerkingen over acclimatisatie. (Batavia, Landsdrukkerij).

1847. Instructie omtrent de behandeling van voorwerpen van natuurlijke historie, ten dienste der officieren van gezondheid in Nederlandsch-Indië, naar aanleiding van Dr. TEMMINCK's voorschrift. (Batavia).

1848. J. MUNNICH. Ontleed- en natuurkundige beschouwingen over het menselijke ligchaam en leven, naar aanleiding van demonstratiën op het kunstkadaver van Dr. AUZOUX, gehouden in het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, 1^e deel. (Batavia, Drukkerij van het Bataviaasch Genootschap).

F. A. C. WAITZ. Wat belooft de watergeneeskunde voor de gezondheid en welvaart van het Europeesch ras in tropische gewesten? (Batavia, Drukkerij van het Bataviaasch Genootschap).

1849. P. BLEEKER. De dysenterie van een pathologisch-anatomisch en practisch standpunt beschouwd. (Batavia, *Lange & Co.*)

1850. W. BOSCH. Omschrijving van het militaire summier ziekenrapport over Java en Madura van het eerste en tweede halfjaar 1846. (Batavia, *Lange & Co.*)

W. BOSCH. Idem, eerste en tweede halfjaar 1847.

1853. De werking en uitkomst der electriche biologie. Strekkende tevens tot waarschuwing om dezelve niet algemeen te beoefenen en uit te voeren. (Batavia, *Lange & Co.*)

H. A. SCHREUDER. Vereeniging van velen en verdeling

van den arbeid, nuttig en noodig voor de geneeskundige wetenschap en voor menschheid, heilzaam voor de belangen van den geneeskundigen stand. Redevoering uitgesproken op den 3^{den} Mei 1853 bij gelegenheid van het tweejarig bestaan der vereeniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in Nederlandsch-Indië. (Batavia, *Lange & Co*), (overdruk uit het Geneesk. Tijdschrift. Jaargang II).

H. A. SCHREUDER, geschiedkundig en kritisch overzicht van de beoefening der geneeskunde als wetenschap en kunst in Nederlandsch Oost-Indië. Prospectus. (Batavia, *Lange & Co*.)

1855. G. J. FILET. De planten in den botanischen tuin bij het Groot Militair Hospitaal te Weltevreden, hunne inlandsche benamingen, groeiplaats en gebruik, naar de beste schrijvers en inlandsche opgaven zamengesteld. (Batavia, *Lange & Co*.)

F. H. FROMBERG. Over den invloed door vermindering of uitroeijing van houtbosschen uitgeoefend op het klimaat. (Batavia. *Lange & Co*.)

1856. J. J. ALTHEER. Korte schets van de leer der verbranding en zelfverbranding; het aanwenden van voorbehoedmiddelen daartegen bij goederen in schepen geladen of in pakhuizen opeengestapeld. (Batavia, *Lange & Co*.)

J. E. TEIJSMANN. Handleiding tot het verzamelen, conserveren en verzenden van levende planten, zaden en herbarium. (Batavia, Landsdrukkerij.)

1861. J. M. C. E. LE RÛTTE. De expeditie naar Montallat, Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. (Batavia, *G. Kolff & Co*.)

1863. G. F. X. BROEKMEIJER. Staat der gesneuvelden, op Borneo aan de bekomen wonden overledenen en der gewonden, ten gevolge der krijgsverrigtingen gedurende de expeditie in de Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. Van af den 27 Mei 1859 tot ultimo 1862. Benevens nominatieve opgave der gedurende die expeditie gesneuvelde, overledene en gewonde officieren en dd. officieren.

1864. Bepalingen tot bevordering van orde, netheid en zindelijkheid in de stad Pasoeroean en op de hoofdplaatsen van de regentschappen Malang en Bangil. (Pasoeroean, *Weijermans & Co.*)

C. F. A. SCHNEIDER. Beri-beri. (Soerabaija, *Gebr. Gimberg & Co.*)

1865. Hulde aan den Clown Dixi door *CANTHARIS VESICATORIA*. (Makassar, *K. Sutherland*).

1867. J. G. TH. BERNELOT MOENS. Grieven der geneeskundige dienst in Nederlandsch-Indië. (Batavia, *W. Ogilvie*).

Opgave der plantenfamilien, welke voorkomen in de vakken door de cijfers aangeduid op het plan van het paleis en 's lands plantentuin te Buitenzorg, en der daarop voorkomende teekens. (Batavia, Landsdrukkerij.)

1868. Verslag van het onderzoek naar de tegenwoordigen toestand van het krankzinnigenwezen in het algemeen en van de gestichten en verblijven der krankzinnigen in Nederlandsch-Indië in het bijzonder, met aanwijzing der middelen welke tot verbetering kunnen worden aangewend, op last der regeering ingediend door DR. F. H. BAUER en W. M. SMIT. (Batavia, Landsdrukkerij.)

Verslag van het openbaar afgenomen examen, ter verkrijging van den titel van doctor Djawa op den 16, 17,

18, 19, 20 en 28 December 1867. Door E. P. TOMBRINK.
(Batavia, *H. M. van Dorp.*)

Raadgevingen betrekkelijk de cholera door Monod. Naar de tweede Fransche uitgave. (Batavia, *H. M. van Dorp.*)

1870. Het roode kruis door J. BOSSCHA, overgedrukt op verzoek van het Bataviaasch comité van het roode kruis. (Batavia, *H. M. van Dorp.*)

Orders voor de militaire geneeskundige dienst, 15 nummers. (Zonder naam van plaats en uitgever.)

1871. Het hedendaagsche standpunt der electro-therapie of genezing van ziekten door aanwending van electriciteit, door Dr. J. G. FRANTZ. Populaire voordragt gehouden den 9den Maart 1871 in het gebouw van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Uitgegeven ten voordele van het Djatie-gesticht. (Batavia, *H. M. van Dorp.*)

Dr. F. ESMARCH. Het eerste verband op het slagveld door Dr. H. GREVE. (Batavia, 's Landsdrukkerij.)

Recueil voor den militair geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië door E. W. A. LUDEKING. (Batavia, *H. M. van Dorp & Co.*)

Recueil voor den civiel geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië door E. W. A. LUDEKING. (Batavia, *H. M. van Dorp & Co.*)

Catalogus der Bibliotheek van den militair geneeskundigen dienst te Batavia. — Op last van den Chef over den geneeskundigen dienst opgemaakt door C. F. MICHELSEN. Uitgegeven door de Vereeniging tot bevordering van geneeskundigen wetenschappen in Nederlandsch Indië. (Batavia, *Bruining & Wijt.*)

Een woord over het bestaan en ontstaan van het luchtbederf in openbare gebouwen door Dr. C. SWAVING. (Overgedrukt uit het Geneeskundig Tijdschrift voor N. I.) (Batavia, *Bruining & Wijt*).

1872. Handleiding voor niet-geneeskundigen tot het verleen van eerste hulp in dringende ziektegevallen, verwondingen en vergiftigingen. Ten gebruike op plaatsen waar zich geen geneesheer bevindt, op patrouilles, enz. Aan het Nederlandsch-Indische Leger opgedragen door N. P. VAN DER STOK, officier van gezondheid der 2de klasse. (Uitgegeven door de Vereeniging tot bevordering van geneeskundige wetenschappen in Ned. Ind.). (Batavia, *Bruining & Wijt*.)

1873. Anthropologische Bemerkingen ueber die Papuas der Mac-lay-küste in Neu-Guinea von Dr. N. VON MIKLUCHO-MAC-LAY. (Overgedrukt uit het Natuurkundig Tijdschrift voor N. I.) (Batavia, *Ernst & Co.*)

Verslag der verrigtingen van het centraal comité in Nederlandsch-Indië van de Nederlandsche Vereeniging tot het verleen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog, loopende van 8 October 1870 tot 1 Juni 1873. (Met afzonderlijk bulletin over Juni en Juli 1873). (Batavia, *Ernst & Co.*)

De ademhaling. Voordracht gehouden in de algemeene vergadering der Konink. Natuurk. Vereeniging van N. I, den 20 September 1873 door Dr. C. L. van der Burg. (Overgedrukt uit het Natuurkundig Tijdschrift voor N. I.). (Batavia, *Ernst & Co.*)

Hollandsch-Maleische woordenlijst ten dienste van geneeskundigen door H. VON DE WALL. (Batavia, 's Landsdrukkerij.)

1875. Boekoe obat-obat voor orang toewa dan anak-anak tertinggalannja njouja E. VAN GENT, DETELLE. (Djocdjo *H. Bruining.*)
1876. Handleiding voor technologie en warenkennis, op last van het departement van oorlog zamengesteld door F. HEKMEIJER. (Batavia, *W. Bruining.*)

NB. In de jaren 1864 en 1869 verschenen op 's lands drukkerij te Batavia: Letterproeven dier drukkerij.

Daar in deze letterproeven van 1869 voorbeelden voorkomen van geschreven schrift, Grieksche, Arabische, Javaansche, Mandhelingsche en Chineesche letters, zijn ze zeer geschikt als hulpmiddel tot bepaling van brillen, vooral voor presbiopische inlanders en Chineezzen.

OPSTELLEN
OP
GENEESKUNDIG GEBIED,
VOORKOMENDE IN DE
VERHANDELINGEN
VAN HET
BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN
EN WETENSCHAPPEN.

DEEL I (1779).

Berigt en nader berigt nopens den aard der kinderziekte te Batavia; in hoe ver men met de inenting gevorderd is, en wat daarbij is waargenomen door J. VAN DER STEEGE.

Beschrijving van een witten neger van het eiland Bali, door J. VAN IPEREN.

DEEL II (1780).

Proeve over de verschillende gedaante en kleur der menschen, door RADEMACHER.

Beschrijving eener blanke negerin uit de Papoesche eilanden, door J. VAN IPEREN.

Redevoering der inenting, door Mr. W. VAN HOGENDORP.

Bekroond antwoord der prijsvraag, omtrent de oorzaken der meeste ziekten te Batavia en de middelen tot genezing, door S. DUURKOOP.

Korte aanteekening wegens eene algemeene ziekte, de knokkelkoorts genaamd, door D. BYLON.

Verhandeling over de fluxus ventris of buikloop door B. WOLF.

Doodlijsten van de stad Batavia van 1769—1778.

DEEL III (1781).

Berigt wegens eene doodelijke watervrees door S. VAN DER STEEGE.

Aanmerking op de vraag welke zijn de spoedigste voortkomende wortelen om het behoefdig gemeen te spijzen bij misgewas van graan.

DEEL IV (1782).

Omtrent de inenting der kinderziekte in de Oostersche volkplantingen door L. BICKER.

DEEL V (1790).

Berigt wegens een watervrees, veroorzaakt door den in eene hevige woede toegebragten beet van een mensch.

DEEL VI (1792).

Over de gezondheid en gelegenheid van Salatiga.

DEEL VII (1814).

Antwoord op de prijsvraag: over het beste voedsel om

nieuw geboren kinderen zonder borst of moedermelk op te voeden, door Dr. TERNE.

Scheikundige ontleding der vruchten van den Rarakboom, door HORSFIELD.

An essay of the oopas or poison tree of Java, by HORSFIELD.

DEEL VIII (1816).

Chymicale ontleding van het warmwater, dat aan den voet van den zoogenaamden blaauwen berg ontspringt.

Short account of the medicinal plants of Java.

DEEL X (1824).

Beschrijving van een misvormd kind, geboren in de residentie Samarang.

Over de Cholera Morbus, in Bengalen geheerscht hebbende in 1817, door J. R. Vos.

Over de Japansche vroedkunde, door Dr. VON SIEBOLD.

DEEL XII (1830).

Korte schets der legerziekten, waargenomen tijdens de Celebesche Expeditie en de jongste onlusten op Java, 1827.

DEEL XIII (1832).

Kort verslag aangaande de Cholera Morbus op Java.

DEEL XIV (1833).

Iets over de naaldensteekkunde in Japan door Dr. VON SIEBOLD.

DEEL XVII (1839).

Beknopt verslag omtrent de te Amboina gedurende 1838
heerschende ziekte, door P. F. SCHENDELE.

DEEL XXX (1863).

Geregtelijke geneeskunde, uit het Chineesch vertaald door
C. F. M. DE GRIJS.

DEEL XXXII (1866).

De prostitutie in China, door G. SCHLEGEL.

8

VERHANDELINGEN EN OPMERKINGEN

OVER

GENEESKUNDIGE ONDERWERPEN,

VOORKOMENDE IN HET

TIJDSCHRIFT VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

1^e—10^e JAARGANG. (1838—1848).

2^e JAARGANG (1839).

Minerale bronnen te Krawang.

Iets over de eigenschappen van Andol-Andol, door J.
LASTDRAGER.

3^e JAARGANG (1840).

Ziekten en geneeswijze der Dajaks, door J. B. DE CALONNE.

Voorbeeld van plotseling herstel van stomheid, door Dr. S.
A. BUDDINGH.

Toestand der geneeskunde op Java onder het Britsch-
Bestuur.

Onderzoek naar den oorsprong van Penghawar-Djambi,
door J. K. HASKARI.

Uitbreiding der vaccine op Java.

4^e JAARGANG (1842).

De Pakoe-kiedang, door J. K. HASKARL.

Iets over menschen met staarten, door B. J. A. W. BRILMAN. (Zie ook jaarg. 6 en 9.)

Minerale bronnen in de residentie Bantam.

Minerale bronnen in de residentie Cheribon.

Beschrijving der warme bronnen en stikgrotten op Java. (Zie ook jaarg. 7 en 8.)

Cholera-morbus op Java.

Iets over de verscheidenheid der menschenrassen in den Indischen Archipel.

Beschouwing der gematigde en koude streken van Java en de daar aanwezige bronnen als middelen tot genezing, door Dr. F. JUNGHAHN.

Bedenkingen tegen en wering van kolonisatie op Java.—
Beperkende bepalingen van 1822.

Over het dierlijk magnetismus

5^e JAARGANG (1843).

Invloed der berglucht op Europeanen.

De bijdragen tot de geneeskundige topographie van Batavia, door Dr. P. BLEEKER. (Zie ook jaarg. 6, 7 en 8.)

Huishoudelijke en geneeskrachtige planten en gewassen van Batavia. (Zie ook jaarg. 6.)

6^e JAARGANG (1844).

Over den invloed van het klimaat van Indië op het gestel van de Europeaan, door Dr. C. SWAVING. (Zie ook jaarg. 7 en 8.)

Iets over de eigenschappen der ananas.

7^e JAARGANG (1845).

Geneeskundige topographie van Samarang, door Dr. M. J. E. MULLER. (Zie ook jaarg. 8.)

Iets over het populariseren der natuur- en geneeskunde van den mensch, door J. MUNNICH.

Wijze van bereiding en eigenschappen van den Saguweer.

8^e JAARGANG (1846).

Beschouwing van het menschelijk ligchaam, door J. MUNNICH.

De Afrikanen in Indië, physisch vergeleken bij Europeanen, Chinezen en Indianen.

Baraboe, een schadelijke warme wind, in de Noordelijke streken van Makassar.

Sterfteverhouding tusschen de verschillende volken te Batavia.

Kritiek van Dr. C. WAITZ op Dr. W. BOSCH: de dysenteria tropica.

Aanmerking op de recensie van Dr. C. WAITZ, door Dr. P. BLEEKER.

Repliek op „een woord over akklimatisatie van Dr. S. HEIJMANN” door Dr. C. WAITZ. (Dupliek en tripliek.)

Genezende eigenschap de rhenceroshoorn.

Geneeskundige topographie van Kotta Generaal Cochius.
(Bondjol), door Dr. G. WASSINK.

Het onderzoek van den Hoogleraar, J. L. C. SCHROEDER
VAN DER KOLK naar de eenheid van het menschelijk ge-
slacht.

Vaccine; wordt door de Dajackers begeerd.

9^e JAARGANG (1847).

Warme bronnen in de Lampongs.

JAARGANG X 1^e Deel (1848).

Geneeskrachtige bron te Tjibrok. (Bantam.)

Gevoelen van W. L. DE STURLER over acclimatisatie van
Europeanen in N.-I.

GENEESKUNDIG OPSTEL

VOORKOMENDE IN

DE COPIÏST.

EERSTE JAARGANG (1840).

Over sonambulismis.

18.
ER
e-
n

GENEESKUNDIGE OPSTELLEN

VOORKOMENDE IN

HET INDISCH MAGAZIJN.

EERSTE TWAALFTAL (1844).

Nog een woord, gevoegd bij het iets over acclimatisatie van Dr. SWAVING, door F. JUNGHUHN.

Beknopte beschrijving van verscheidene minerale wateren, scheikundig onderzocht door A. WAITZ, stad-apotheker te Samarang.

Nog iets over de samenstelling der minerale wateren te Selokaton, door A. WAITZ.

Spaansche vliegen op Java.

Gezondheid of ongezondheid van Batavia.

TWEEDE TWAALFTAL (1845).

Sterfte onder de menschen op Java.

Epidemische ziekte in Rembang, 1819 en 1820.

Minerale wateren van Tjipannas en Tjiradas, door C. L. BLUME.

Inlandsche middelen tegen diarrheën, door C. L. BLUME

Inlandsch middel tegen wandluizen, door H.

Merkwaardig cholera-verschijnsel.

Ziekte in Banjoewangie.

Geringe sterfte onder Europeanen van rijper leeftijd in heete gewesten.

Zes en veertig dagen levend in een graf? door H. J. DOMIS.

Epidemie in den Oosthoek, door H. J. DOMIS.

Minerale wateren te Selokaton; brief van A. WAITZ aan den redacteur.

BLUME
tijd in
H. J.
aan

Verhandelingen

OP

GENEESKUNDIG GEBIED,

VOORKOMENDE IN HET

NATUUR- EN GENEESKUNDIG ARCHIEF VOOR
NEDERLANSCH-INDIE.

EERSTE JAARGANG (1844).

Bijdragen tot de Geneeskundige Topographie van Batavia, door BLEEKER.

Iets over de acclimatisatie van den Europeaan in deze gewesten, door Dr. C. SWAVING.

Warme bronnen en bad-etablisement te Selocaton. (Plantoengan.)

Het kunstlijk van Dr. Auzoux.

Epidemie van eene Catarrhaal-rheumatische dysenterie in de Regentschappen Ponorogo, Ardjowinangan en Soemorotto.

Typhus-epidemie in de Padangsche bovenlanden.

Bijdrage tot de kennis der Genees- en Artsenijmengkunde onder de *Chinezen* in het algemeen en die te Batavia in het bijzonder, door BLEEKER.

Geneeskundig-topographische Schetsen van Amboina, door F. EPP.

Geval van Leverfungus, waargenomen in het hospitaal te Samarang, door J. MUNNICH.

Waarneming eener *Mola aquosa cum placenta*, door K. SCHMIDTMULLER.

Iets over de ongezondheid van het eiland Onrust.

Gezondheidstoestand te Amboina.

Over eene met de Beri-beri verwante ziekte op het eiland Saparoea.

Verslag over eene Typhus-epidemie in de Padangsche bovenlanden, door T. SCHMITT.

Beschouwing over de pharmacodynamische werking der kwikmiddelen, in het bijzonder van het Calomel, door J. MUNNICH.

Nog iets over de scheikundige samenstelling der Minerale wateren te Selocaton, door J. MAIER.

Iets over de waarneming eener *Mola aquosa cum placenta*, door den Chir. Maj. Dr. SCHMIDTMULLER; door B.

TWEEDE JAARGANG (1845).

De minerale wateren te Tjipanas (Preanger Regentschapen), door J. MAIER.

Beschrijving der Amboinsche koorts, door F. EPP.

Bijdrage tot de anatomie en physiologie van den Fungus Medullaris door STUMPF.

Genezing van Fistels uit bubones, post gonorrhoeam ontstaan, na het gebruik van Salmiak en klimmende giften.

Fragmenten voor eene geneeskundige statistiek van het leger in Neerlands Oost-Indië, door BLEEKER.

Gezondheidstoestand te Amboina.

Berigten betreffende het bad-etablissement te Selocaton.

Topographisch-geneeskundig verslag over de vallei van Platoengan (Selocaton), derzelve minerale wateren en bad-etablissement, door MANDT.

Iets over de verloskunde onder de Inlanders, door F. EPP.

Electro-magnetismus als geneesmiddel aangewend in het Groot-Militair Hospitaal te Batavia, door M. J. E. MULLER.

Proeve eener beschrijving der te Batavia voorkomende moeraskoortsen, gewoonlijk Bataviasche koortsen genoemd, door J. D'ENGELBRONNER.

Bijdragen tot de geneeskundige topographie van Batavia. Fauna en derzelve producten, door BLEEKER.

DERDE JAARGANG (1846).

Het mineraalwater van Sisippan in de residentie Buitenzorg, nabij Pondok Gedeh, door J. MAIER.

Een woord over acclimatisatie, door S. L. HEIJMANN.

Geneeskundige waarnemingen van eenige symptomatische ziektevormen, bij gevoeligheid van sommige uitsteeksels der ruggewervelen voorkomende, door W. BOSCH.

Bijdrage tot de geschiedenis der hersen-ziekten, door A. C. WASZKLEWICZ.

Bijdrage tot de pathologische anatomie. Hydatides in de hersenen, door SR.

Waarneming eener febris endemica Amboinensis.

Waarnemingen der beri-beri.

Eene doordringende buikwonde gunstig afgehoopen onder zeer ongunstige omstandigheden, door VAN ELK.

Zonderlinge manier van vergiftiging bij de Javanen zeer in zwang, door VAN ELK.

Over de werking van het mineraal-water van Gebangan en Assinan, door P. A. FROMM.

Onderzoek van Jodium-houdende urine, door J. W. ROVERS.

Geneeskundige topographie van Samarang, door M. J. E. MULLER.

Bijdragen tot de geneeskundige topographie van Batavia, door BLEEKER.

Schets eener geneeskundige topographie van Kotta Generaal Cochijs, zooals zij was op het einde van 1838, door G. WASSINK.

Fragmenten voor eene geneeskundige statistiek van het leger in Neêrland's Indie, door BLEEKER.

Nog iets over de sterfte onder de Europesche militairen van het Indisch leger van 1816—1832, door BLEEKER.

Statistische aantekeningen, betreffende de officieren der geneeskundige dienst in Neêrland's Indië van 1816 tot 1845, door BLEEKER.

Bad-etablissement te Selocaton.

De waarde der beschouwingen van den heer C. WAITZ, voorkomende in het Tijdschrift v. N. I., Jaarg. 8, Afl. 9; getoetst door W. BOSCH.

VIERDE JAARGANG (1846).

De typhouse koorts onder de paarden te Buitenzorg gedurende de maanden April—Junij 1846, door C. SWAVING.

Geval eener breukoperatie in het Hospitaal te Weltevreden, door S. L. HEIJMANN.

Epidemie van Cerebro-spinaal typhus te Padang in het tweede semester van 1845, door STUMPPF.

Aanwending van ijs als geneesmiddel, door S. L. HEIJMANN.

Steenachtige concrementen in de plexus chorioidei.

Sarcomateus gezwel op het os coccygis by een pas geboren kind.

Ruptura lienis na febris biliosa.

Spekachtige ontaarding van het hart.

De proeftijd van het badetablisement te Pelatoengan, Julij 1844 tot en met December 1846, door MANDT.

Iets over Malaxis splenitica met spontane bersting der milt, door FROMM.

Belangrijke verwonding, waargenomen in het groote hospitaal te Weltevreden, door J. EINTHOVEN.

Geval van onderschepping der Arteria Iliaca externa met zeer gunstig gevolg, door FROMM.

Beschrijving eener Rachitome, door H. A. SCHREUDER.

Toestel van den Heer SQUIRE voor de inademing van aetherdamp bij operatiën, door M.

Berigt eener lijkopening van een geval van Elephantiasis, door FROMM.

Encephalomalacosis.

Vergelijkende tabel, aantoonende het verschil in zamenstelling van eenige minerale wateren op Java en die van Homburg vor der Höhe.

Geneeskundige Verhandeling

VOORKOMENDE IN HET

INDISCH ARCHIEF.

Tijdschrift voor de Indiën,

uitgegeven door Dr. S. A. BUDDINGH.

EERSTE JAARGANG. Deel I (1849).

De invloed van Java's klimaat op den gezonden Europeaan en gezondheidsregelen voor den nieuw-uitgekome, door
Dr. C. SWAVING.

VERHANDELINGEN
OP
GENEESKUNDIG GEBIED,
VOORKOMENDE IN HET
NATUURKUNDIG TIJDSCHRIFT VOOR NED-INDIË

DEEL I (1850).

(*) Scheikundig onderzoek van eenige op Java voorkomende minerale wateren, door P. J. MAIER. (Gebangan, Pelatoengan, Sisipan enz.).

Iets over teleöen- en soeren-bast, door D. W. ROST VAN TONNINGEN.

Chemisch onderzoek van de Dolichos uniflorus L. (Horsegran), door D. W. ROST VAN TONNINGEN.

DEEL II (1851).

Afmetingen van schedels van inboorlingen van Java, Su-

(*) Deze mededeeling dient alleen om de aandacht te vestigen op het scheikundig onderzoek van een zeer groot aantal mineraal-wateren van Indië, door verschillende chemici in het Natuurkundig Tijdschrift medegedeeld.

matra, Nias, Borneo, Celebes, de Moluksche eilanden en Nieuw-Guinea, door P. BLEEKER.

DEEL III (1852).

Physische karakterbeschrijving der Japanezen, door O. MOHNIKE.

DEEL V (1853).

Scheikundig onderzoek van Java-rijst, door P. J. MATER.

Scheikundig onderzoek van den wortel der Kassave-plant van Java, in verband met zijne voedselwaarde en kultuur, door P. F. H. FROMBERG.

DEEL VI (1854).

Scheikundig onderzoek der delfstof, welke sommige arbeiders in het steenkolen-établissement Oranje-Nassau op Borneo eten, door J. J. ALTHEER.

Over het gebruik der koffijbladen op Sumatra.

Afmetingen van schedels van inboorlingen van Java, Celebes en Amboina, door J. W. E. ARNDT.

DEEL VII (1854).

Over den oorsprong der eetbare vogelnestjes, door J. J. ALTHEER.

DEEL VIII (1855).

Over den invloed door vermeerdering of uitroeijing van houtbosschen uitgeoefend op het klimaat, door P. F. H. FROMBERG.

DEEL XII (1856—1857).

Topographische Schets van het eiland Batjan, door J. G. T. BERNELOT MOEN.

Iets over *Mygale javanica*, door Dr. C. L. DOLESCHALL.

DEEL XIII (1857).

Eetbare aardsoorten en geophagie, door J. J. ALTHEER.

De tabaschir van Java (Singkara der inlanders), beschreven en onderzocht door D. W. ROST VAN TONNINGEN.

DEEL XVI (1858—1859).

Klimaat van Koetei met het oog op kolonisatie.

Dawon bitjetah, een middel tegen koorts.

Bekende echte giftslangen van Java.

Geneeskraacht van dawon bitjetah, door A. J. D. STEENSTRA TOUSSAINT.

Hersenpreparaten van verschillende menschen-rassen.

Rapport omtrent ijzeren gebouwen in Nederlandsch-Indië.

DEEL XVII (1858—1859).

Scheikundig onderzoek van den bast van *Nauclea orientalis*, door J. J. ALTHEER.

Verslag over een chemisch onderzoek van den Soeren-bast, door P. F. H. FROMBERG.

Scheikundig onderzoek naar de giftige bestanddeelen van den wortel der *Cicca disticha*.

Kinine uit kina-aanplantingen op Java.

DEEL XIX (1859).

Scheikundig onderzoek van den bast van *Nauclea orientale*, door J. C. BERNELOT MOENS.

DEEL XX (1859—1860).

Gedroogde giftplanten van Zuid-Borneo, aangeboden door J. MOTLEY.

Over menschen met staarten op Borneo, door C. HELFRICH.

Over *Mygale Sumatrense* en haren beet, door E. W. A. LUDEKING.

Over menschen met staarten op Borneo, door H. VON GAFFRON.

Giftige slangenbeet, zijne uitwerking en middelen tot genezing, door W. M. SMITS.

Over giftslangen en tegengiften tegen haren beet, door A. A. WOLTERBEEK.

DEEL XXI (1860).

Scheikundige onderzoekingen en toelichtingen of bijdragen tot de kennis der organische bestanddeelen der op Java aangeplante kina-boomen, door J. E. de VRIJ.

DEEL XXII (1860).

Bijdrage tot de kennis van het Naukleinezuur, door J. E. DE VRIJ.

Bijdrage tot de kennis der Kina-Alcaloiden, door Dr. J. E. DE VRIJ.

DEEL XXIII (1861).

Eerste bijdrage tot de kennis der schedels van volken in den Indischen Archipel, door C. SWAVING.

DEEL XXIV (1862).

Eerste bijdrage tot de kennis der schedels van volken in den Indischen Archipel, door dr. C. SWAVING.

Bedara Laoet, door J. E. TEIJSMANN.

DEEL XXV (1863).

Eenige rapporten van het scheikundig onderzoek gedurende de jaren 1860 en 1861, ten opzichte der kina-kultuur, door Dr. J. E. DE VRIJ.

Eenige aantekeningen over de Sumatrasche volksstammen, door C. SWAVING

DEEL XXVI (1864).

Scheikundig onderzoek van zes monsters zout, door A. SCHARLÉE en J. C. BERNELOT MOENS.

Resultaten van het scheikundig onderzoek ten opzichte der kina-kultuur gedurende 1862, door Dr. J. E. DE VRIJ.

Verslag betreffende de berekening der tabellen voor de Nederlandsch-Indische Levensverzekering en Lijfrente-Maatschappij, door Dr. J. A. C. OUDEMANS.

DEEL XXVII (1864).

Berigt omtrent het alkalöid-gehalte van den bast en de bladeren der op Java gekweekte kina-boomen, door Dr. F. JUNGHUHN.

Scheikundig onderzoek van den Sindor-balsem, door P. J. MAIER.

DEEL XXVIII (1865).

Alkalöid-gehalte der zaden van Strychnos tieuté Lesch, door J. C. BERNELOT MOENS.

Bijdragen tot de scheikundige kennis van het pijlvergift, door F. HEKMEIJER.

DEEL XXIX (1867).

Het nut, dat de nieuwere ontdekkingen omtrent de aanwending van brillen hebben te weeg gebragt. Eene voorlezing door Dr. C. L. VAN DER BURG.

Iets over strychnos tieuté, door F. HEKMEIJER.

Nog iets over het pijlvergift van Borneo, door F. HEKMEIJER.

Onderzoek van tingkanan-vet, door E. RÜGE.

DEEL XXX (1868).

Scheikundig onderzoek van Sago-soorten, door P. J. MAIER.

Ter gedachtenis van JACOBUS BONTIUS, M. D. geboren en 1592 te Leiden; archiater der stad Batavia van 1627 tot 1632; door Dr. C. SWAVING.

Misgeboorte eener geit, door Dr. SCHNEIDER.

Onderzoek van galsteen, door A. MACHIELSE.

Schedelinhoud en zwaarte der hersenen van verschillende Aziatische volken, door Dr. C. SWAVING.

Naschrift tot de levensschets van J. BONTIUS, door Dr. C. SWAVING.

DEEL XXXI (1870).

Onderzoek van eenige kina-basten van Java, door J. C. BERNELOT MOENS.

De giftklieren bij *Callophis intestinalis* en *bivirgatus*, door Dr. A. B. MEIJER.

Onderzoek van basten van *Cinchona calisaja*, door J. C. BERNELOT MOENS.

Beschrijving van schedels van inboorlingen uit de bovenlanden van Palembang, door Dr. C. SWAVING.

Tabellen met schedelmetingen, door Dr. C. SWAVING.

Nog iets over J. BONTIUS, door Dr. G. F. POP.

Eetbare aarde van Java, door M. HEBBERLING.

Schedels in het Museum der Koninklijke Natuurkundige Vereeniging.

Ongezondheid van Batavia in 1763 en 1764.

DEEL XXXII (1873).

Srie-olie van Nieuw-Guinea, door T. A. C. VALKENHOFF.

Eetbare aarde, door E. POLAK.

DEEL XXXIII (1873).

Ueber die Negritos der Philippinen, door Dr. A. B. MEIJER.

Anthropologische Bemerkungen ueber die Papuas der Maclay-Kueste in Neu-Guinea, von Dr. N. VON MIKLUCHO-MACLAY.

Voordracht over de ademhaling door Dr. C. L. VAN DER BURG.

Mededeeling betreffende zijne waarnemingen van het ozon-gehalte der lucht te Batavia, gedurende de cholera epidemie, door JOD. HERINGA.

DEEL XXXIV (1874).

Eetbare aarde van Sumatra, door JOD. HERINGA.

Ueber Brachycephalität bei den Papuas von Neu-Guinea, von N. VON MACLAY.

DEEL XXXV (1875).

Ethnologische Bemerkungen ueber die Papuas der Maclay-kueste in Neu-Guinea, von N. VON MIKLUCHO-MACLAY.

Anthropologische Mittheilungen ueber die Papuas von Neu-Guinea, von Dr. A. B. MEIJER.

Bericht omtrent eenige proefnemingen ter bepaling van het koortswerend vermogen van ruw-gemeengd kina-alca-loïd, bereid uit den afval van Java Kina, door B. E. J. H. BECKING.

Ein Opium-rauchversuch (eine Physiologische Notiz), von N. VON MIKLUCHO-MACLAY.

Ethnologische Excursion in Jahore (15 December 1874—2 Februar 1875). Vorläufige Mittheilung von N. VON MIKLUCHO MACLAY.

DEEL XXXVI (1876).

Ethnologische Excursionen in der Malayischen Halbinsel
(Nov. 1874 — Oct. 1875), von N. VON MIKLUCHO-MACLAY.

Ethnologische Bemerkungen ueber die Papuas der Maclay-
Kueste in Neu-Guinea. II. von N. VON MIKLUCHO-MACLAY.

GENEESKUNDIGE OPSTELLEN

VOORKOMENDE IN HET

TIJDSCHRIFT

VOOR HET NEDERLANDSCH-INDISCH LEGER.

EERSTE JAARGANG (1864).

Het examen der militaire apothekers, door ATTA-TROLL.

De examina der officieren van gezondheid, door EX UNGUE
LEONEM.

Eenige vraagpunten betreffende de officieren van gezond-
heid in kleine garnizoenen, door F.

Algemeene order 1853 No. 23, door W.

Antwoord daarop, door een officier van gezondheid.

TWEDE JAARGANG (1865).

Zorg voor zieken, medegedeeld door J. HAGEMAN J.C.ZN.

Belangen van zieken, door F.

Geneeskunde, door I. N. G.

Civiele en Militaire geneeskundige dienst, door Z.

Eenige gedachten naar aanleiding van een schrijven van
den Heer BACHIENE over het hospitaal te Weltevreden, door
VERITAS.

OPSTELLEN OP GENEESKUNDIG GEBIED

VOORKOMENDE IN

MARS,

TIJDSCHRIFT VOOR HET INDISCHE LEGER.

1868. EERSTE JAARGANG.

Over het militaire schoeisel; in no. 23.

1869. TWEEDE JAARGANG.

De oorlog en de humaniteit; in no. 1 en 2.

Iets over vleesch-extract als voedsel; in no. 6.

Iets over den kwaden droes bij kavalerie-paarden, door Z.;
in no. 9.

Hospitaal-personeel; in no. 10.

VERHANDELINGEN
OP
GENEESKUNDIG GEBIED,
VOORKOMENDE IN
HET MILITAIR TIJDSCHRIFT,

Verslagen, verhandelingen en beschouwingen over Militaire
onderwerpen, bijeenverzameld door E. B. Kielstra.

JAARGANG 1870.

De geneeskundige verpleging van den Indischen soldaat,
door Dr. G. LUCHTMANS.

Hulpmiddelen van den Indischen militair geneeskundigen
dienst vooral te velde, door Dr. G. LUCHTMANS.

De militaire hospitalen in Nederlandsch-Indië, door E. W.
A. LUDEKING.

De militaire hospitalen in Ned. Indië (eene nalezing), door
X*.

Eenige opmerkingen betreffende de laatste expeditie naar
Bali, door Dr. H. GREVE.

- Varia:*
1. Het verduurzamen van vleesch ten dienste van marcheerende troepen.
  2. Wenken over de uitrusting der infanterie.
  3. Het eerste verband op het slagveld.
  4. Nieuw voedingsmiddel in den oorlog.
  5. Avertenda — over chinine-verbruik.

JAARGANG 1871.

- Varia:*
1. Gezondheidsleer.
  2. Een leerzaam kijkje bij onze bureu (uit het British Army Medical Report 1868).
  3. Beri-beri.
  4. Ruimte voor den soldaat.
  5. Boekaankondiging (Receuil voor den civiel geneeskundige dienst in N. I. door E. W. A. LUDEKING.)
  6. Garnizoenen in het gebergte.

JAARGANG 1872.

Varia: Gezondheid der troepen in Britisch-Indië.

JAARGANG 1873.

Over de ziekten gedurende de belegering van Metz en Parijs, door F.

- Varia:*
1. Sterfte onder de officieren van het Ned. Indische leger.
  2. Hygiënische statistiek.
  3. Statistiek.
  4. De Duitsche artsen gedurende den jongsten oorlog.
  5. Gezondheidsgarnizoenen of sanitaria en de genesis van den typhus, door F^r.

JAARGANG 1874.

Over den invloed van een heet luchtgestel op blanken,
door H.

- Varia:*
1. Verliezen van het Duitsche leger in 1870—71.
  2. Een woord over ziekenzalen.
  3. Het vervoer van gewonden in oorlogstijd.
  4. De koffie, als handproviand.
  5. Beschrijving van eenige zaken in gebruik bij het leger in Ned.-Indië, van de vinding van den ingenieur C. T. DEELEMAN. (Ziekenkar, raderbaar, veldbedbrancard, veldbed, inodores, vouwziekenstoel.)

JAARGANG 1875.

Iets over militaire gezondheidsleer.

- Varia:*
1. Het Europeesch gedeelte van het leger in Britsch-Indië.
  2. Statistiek van de Ashantynsche expeditie.
  3. De ambulance en hospitaaldienst in den jongsten oorlog, door C.
  4. Voordeelen van kleine hospitalen.

JAARGANG 1876.

Het roode kruis in Nederlandsch-Indië.

Het Italiaansche leger gedurende de cholera epidemie van 1867, door EDMONDE DE AMICIS.

De Fransche ambulances, door F.

De invloed van het klimaat op de menschen-rassen, door X.

- Varia:*
1. De voeding van den soldaat in Indië, door J. ALKEN.
  2. Nieuwe ziekenkar van C. T. DEELEMAN.

3. De algemeene tentoonstelling van voetbekleedingen te Bern.
4. Een practische geneeskundige gids voor den officier (Guide médical pratique de l'officier).

VERHANDELING

OP

GENEESKUNDIG GEBIED,

VOORKOMENDE IN HET

TIJDSCHRIFT VAN HET KONINKLIJK INSTITUUT
VAN INGENIEURS.

Afdeeling Nederlandsch- Indië. 1875—1876.

De invloed van den natten rijstbouw op den plaatselijke gezondheidstoestand en de maatregelen ter beveiliging daartegen voor de gamizoenen in Nederlandsch-Indië te nemen, door E. B. KIELSTRA.

---

g 8994.

